

Податкова консультація

Державна податкова служба України розглянула лист Підприємця щодо надання податкової консультації з питань застосування реєстраторів розрахункових операцій та в порядку статті 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) повідомляє.

Відповідно до листа Підприємець є платником єдиного податку другої групи та планує здійснювати діяльність із продажу товару шляхом організації інтернет-магазину.

Чи потрібно обов'язково застосовувати реєстратори розрахункових операцій (далі – РРО) при проведенні покупцями оплати за замовлений товар в інтернет-магазині в безготівковій формі із застосуванням системи LiqPay, платіжних карт Visa, Mastercard через інтернет-банкінг (Приват24, Ощад24/7 тощо)?

Чи потрібно обов'язково застосовувати РРО при проведенні покупцями оплати за замовлений товар в інтернет-магазині шляхом післяплати готівкою (карткою) у відділенні компанії оператора поштового зв'язку під час отримання посилки?

Коли потрібно друкувати розрахункові документи, як здійснити кодування товару, яка форма оплати зазначається у розрахунковому документі у разі оплати замовлення покупцем із застосуванням платіжних карт через інтернет-банкінг та післяплати готівкою (карткою) у відділенні компанії оператора поштового зв'язку під час отримання посилки?

Яким чином проводити через РРО оплату за замовлений товар в інтернет-магазині, яка проведена покупцем поза межами графіку роботи магазину, а також у вихідний або святковий день?

Чи вважатиметься помилкою у разі якщо оплата, що надійшла від покупця за замовлений товар в інтернет-магазині із застосуванням системи LiqPay, платіжних карт Visa, Mastercard через інтернет-банкінг (Приват24, Ощад24/7 тощо) в позаробочий час, буде проведена через РРО на наступний робочий день згідно з графіком роботи інтернет-магазину?

Правовідносини у цій сфері регулюються Кодексом та Законом України від 06.07.1995 № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі – Закон № 265).

Відповідно до пункту 296.10 статті 296 Кодексу РРО не застосовуються платниками єдиного податку:

першої групи;

другої-четвертої груп (фізичні особи – підприємці) незалежно від обраного виду діяльності, обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 1 000 000 гривень. У разі перевищення в календарному році обсягу доходу понад 1 000 000 гривень застосування реєстратора розрахункових операцій для такого платника єдиного податку є обов'язковим. Застосування РРО розпочинається з першого числа першого місяця кварталу, наступного за виникненням такого

перевищення, та продовжується у всіх наступних податкових періодах протягом реєстрації суб'єкта господарювання як платника єдиного податку.

Норми цього пункту не поширюються на платників єдиного податку, які здійснюють реалізацію технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення.

Законом № 265 визначено правові засади застосування РРО у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Дія його поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.

Встановлення норм щодо незастосування РРО у інших законах, крім Податкового кодексу України, не допускається.

Відповідно до статті 2 Закону № 265 розрахункова операція – приймання від покупця готівкових коштів, платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо за місцем реалізації товарів (послуг), видача готівкових коштів за повернутий покупцем товар (ненадану послугу), а у разі застосування банківської платіжної картки – оформлення відповідного розрахункового документа щодо оплати в безготівковій формі товару (послуги) банком покупця або, у разі повернення товару (відмови від послуги), оформлення розрахункових документів щодо перерахування коштів у банк покупця.

Місце проведення розрахунків – місце, де здійснюються розрахунки із покупцем за продані товари (надані послуги) та зберігаються отримані за реалізовані товари (надані послуги) готівкові кошти, а також місце отримання покупцем попередньо оплачених товарів (послуг) із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо (стаття 2 Закону № 265).

Згідно з пунктом 2 статті 3 Закону № 265 суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або безготівковій формі, зобов'язані видавати особі, яка отримує або повертає товар, отримує послугу або відмовляється від неї, включаючи ті, замовлення або оплата яких здійснюється з використанням мережі Інтернет, при отриманні товарів (послуг) в обов'язковому порядку розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної операції.

Разом з тим пунктом 12 статті 9 Закону № 265 визначено, що РРО та розрахункові книжки не застосовуються, якщо в місці отримання товарів (надання послуг) операції з розрахунків у готівковій формі не здійснюються (оптова торгівля тощо).

Водночас, у разі здійснення розрахунків виключно у безготівковій формі (шляхом переказу коштів із розрахункового рахунку на розрахунковий рахунок через установу банку або шляхом безпосереднього внесення коштів через касу банку) застосування РРО є не обов'язковим.

Форму та зміст розрахункового документа визначено Положенням про форму та зміст розрахункових документів, яке затверджене наказом Міністерства фінансів України від 21.01.2016 № 13, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.02.2016 за № 220/28350 (далі – Положення № 13).

Так, пунктами 1 та 2 розділу II Положення № 13 визначено, що фіскальний касовий чек на товари (послуги) – це розрахунковий документ, надрукований реєстратором розрахункових операцій при проведенні розрахунків за продані товари (надані послуги), який повинен містити обов'язкові реквізити згідно з визначеним переліком, в тому числі позначення форми оплати (готівкою, електронним платіжним засобом, у кредит, тощо) та суму коштів за цією формою оплати.

Також, розрахункові документи, що друкуються РРО на паперовому носії, можуть містити додаткові дані про проміжний підрахунок загальної суми за чеком, суму здачі та інші дані, зокрема інформацію, яка визначена технічними вимогами до спеціалізованих реєстраторів розрахункових операцій (пункт 5 Розділу I Положення № 13).

Тобто, законодавством України у сфері проведення розрахунків за товари (роботи, послуги) у готівковій та безготівковій формі чітко і однозначно встановлені вимоги до змісту та форми розрахункових документів, іншого чинним законодавством не передбачено.

Таким чином, у випадку проведення розрахункових операцій з відстроченням платежу або в кредит, необхідно, відповідно до вимог чинного законодавства, при відпуску товару (послуги) видати покупцеві розрахунковий документ встановленої форми із зазначенням у ньому форми оплати «кредит/післяплата/відстрочка платежу». Отже, фіскальний чек, оформлений належним чином, повинен бути виданий покупцю при продажу товарів (наданні послуг).

Звертаємо увагу, що продавець повинен забезпечити надання покупцю розрахункового документу (чек з РРО) або безпосередньо, або у будь-який інший зручний спосіб, зокрема за допомогою кур'єрської служби, поштової служби тощо, яка може бути як сторонньою організацією, так і структурною одиницею продавця. При цьому, розрахунковий документ повинен бути сформований та надрукований у момент здійснення розрахункової операції.

При цьому отримання коштів, які надходять у рахунок продажу товару з відстроченням платежу, слід оприбутковувати у касі суб'єкта господарювання з оформленням прибуткових касових ордерів, або сума готівкових коштів, отримана від покупця, що відповідає сумі, зазначеній у фіскальному чеку з формою оплати «кредит/післяплата/відстрочка платежу», вноситься до скриньки РРО та пам'яті відповідного РРО шляхом виконання на цьому РРО операції «службове внесення», із наступним зазначенням на службовому документі номера фіскального чеку, за яким здійснено реалізацію товару з відстроченням платежу.

Закон України від 03 вересня 2015 року № 675-VIII «Про електронну комерцію» (далі – Закон № 675) визначає засади діяльності у сфері електронної комерції, встановлює порядок вчинення електронних правочинів із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних систем та визначає права і обов'язки учасників відносин у сфері електронної комерції.

Відповідно до абзацу другого пункту 1 статті 13 Закону № 675 розрахунки у сфері електронної комерції можуть здійснюватися, зокрема шляхом переказу коштів або оплати готівкою з дотриманням вимог законодавства щодо оформлення

готівкових та безготівкових розрахунків, а також в інший спосіб, передбачений законодавством України.

Разом з тим, продавець, оператор платіжної системи або інша особа, яка отримала оплату за товар, роботу, послугу відповідно до умов електронного договору, повинні надати покупцеві (замовнику, споживачу) електронний документ, квитанцію, товарний чи касовий чек, квиток, талон або інший документ, що підтверджує факт отримання коштів, із зазначенням дати здійснення розрахунку (пункт 3 статті 13 Закону № 675).

Розділом VII Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705, встановлено, що документи за операціями з використанням електронних платіжних засобів, тобто банківської картки (далі – ЕПЗ), та інші документи, що застосовуються в платіжних системах для платіжних операцій з використанням ЕПЗ, можуть бути в паперовій та/або електронній формі.

Під час здійснення операцій з використанням ЕПЗ у сфері електронної комерції та системах дистанційного обслуговування дозволяється формування в електронній формі документа за операцією з використанням ЕПЗ за умови доставки його користувачу.

Документи за операціями з використанням ЕПЗ мають статус первинного документа та можуть бути використані під час урегулювання спірних питань.

Разом з цим, згідно з роз'ясненням Національного банку України (лист від 28.11.2019 № 57-0007/62082) квитанція, отримана при здійсненні розрахунку за допомогою ЕПЗ, не є розрахунковим документом у розумінні Закону № 265 та не підтверджує факт продажу товару (отримання послуг), а лише підтверджує ініціювання переказу коштів з рахунку держателя ЕПЗ.

З урахуванням викладеного та наведених Підприємцем прикладів повідомляємо таке.

Підприємець при продажу товарів (крім технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення) може не застосовувати РРО, якщо обсяг доходу такого Підприємця у календарному році не перевищує 1 000 000 гривень незалежно від способу отримання такого доходу (готівковий чи безготівковий).

Також Підприємець при продажу товарів може не застосовувати РРО у разі здійснення розрахунків виключно у безготівковій формі (шляхом переказу коштів із розрахункового рахунку на розрахунковий рахунок через установу банку або шляхом безпосереднього внесення коштів через касу банку) незалежно від обсягу отриманого доходу та виду (номенклатури) проданих товарів.

У інших випадках застосування РРО є обов'язковим із наданням (забезпеченням надання) споживачу у місці отримання товару розрахункового документа встановленої форми, зокрема при:

перевищенні Підприємцем обсягу доходу у календарному році більше 1 000 000 гривень та отриманні від покупців оплати за замовлений товар в інтернет-магазині в безготівковій формі із застосуванням системи LiqPay, платіжних карт Visa, Mastercard через інтернет-банкінг (Приват24, Ощад24/7

тощо) або шляхом здійснення післяплати готівкою (карткою) у відділенні компанії оператора поштового зв'язку під час отримання посилки;

продажу технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення, якщо оплата споживачем за такі товари здійснюється не через установу банку.

З урахуванням наведених Підприємцем прикладів повідомляємо, що розрахунковий документ повинен бути сформований Підприємцем та надрукований у момент здійснення розрахункової операції – у даному випадку при відпуску товару. Тобто, Підприємець при відпуску товару повинен сформувати та роздрукувати розрахунковий документ встановленої форми, вкласти його у поштове відправлення разом з товаром та забезпечити надання покупцю такого розрахункового документу (чек з РРО) у будь-який зручний спосіб, зокрема за допомогою кур'єрської служби, поштової служби тощо, яка може бути як сторонньою організацією, так і структурною одиницею Підприємця.

Якщо споживачем здійснюється попередня оплата за товар (до його отримання), то в цьому випадку оформлення таких операцій через РРО здійснюється у день одержання таких коштів з урахуванням режиму роботи Підприємця.

Згідно з пунктом 52.2 статті 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.